Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central, (judecător: Snejana Dubceac)
dosarul nr.2a-555/2023

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

26 octombrie 2023 mun.Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Stela Procopciuc
Judecători Dumitru Corolevschi și Diana Stănilă
Grefier Lilia Burlacu

examinând în ședință publică, apelul declarat de Bobîri Liudmila împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central, din 30 martie 2023,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Bobîri Liudmila către Burlacu Gheorghe privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție,

C O N S T A T Ă :

Poziția reclamantului:

La 31 mai 2022, Bobîri Liudmila s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Burlacu Gheorghe privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul comiterii contravenției.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central, din 09.12.2020, Burlacu Gheorghe fost recunoscut culpabil de comiterea contravenției prevăzută de art.55 alin.(1) lit.b) CCo – încălcarea legislației muncii, manifestată prin atragerea la muncă suplimentară, în zilele de repaus și de sărbătoare nelucrătoare în lipsa acordului scris al salariatului.

Potrivit hotărârii judecătorești Burlacu Gheorghe, specialist resurse umane la SRL „Pavliudenix”, magazinul „Terminal”, c/f 10066020000377, sediul mun.Bălți str.Tîmplarilor 1^{A}, fiind persoană responsabilă de emiterea ordinilor privind activitatea muncii, ca persoană fizică a admis încălcarea legislației muncii prin faptul că a atras salariatul Bobîri Ludmila la muncă suplimentară în perioada aa.2018-2020, în lipsa acordului scris al salariatei și fără ordinul angajatorului, contrar prevederilor art.104 alin.(4) și (7) din Codul Muncii.

Totodată relevă că, în cauza contravențională de învinuire și de judecare a lui Burlacu Gheorghe de comiterea contravenției prevăzute de art.55 alin. (1) lit.b) CCo, Bobîri Liudmila este recunoscută în calitate de victimă.

Mai susține că, a fost stabilit cu valoare de lucru judecat - prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 09 decembrie 2020, că Burlacu Gheorghe a acționat față de Bobîri Liudmila în mod ilicit, cu vinovăție.

Remarcă faptul că, în urma acțiunilor ilegale ale lui Burlacu Gheorghe, victima – Bobîri Liudmila a suportat stres, a suportat tratament medical, devenind persoană cu dizabilități cu grad de dizabilitate mediu, a suportat cheltuieli pentru medicamente, transport, alimentație, iar gravitatea și întinderea suferințelor psihice au atins cote maxime posibile.

La fel menționează că, în urma acțiunilor ilegale ale lui Burlacu Gheorghe, i s-a agravat starea sănătății, dânsa devenind persoană cu dizabilități de grad mediu. Bobîri Liudmila evaluează prejudiciul moral cauzat de către Burlacu Gheorghe în mărime de 100 000 (una sută mii) lei.

Solicită reclamanta încasarea de la Burlacu Gheorghe în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 500 lei și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central, din 30.03.2023, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Bobîri Liudmila către Burlacu Gheorghe, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție.

Solicitarea apelantului:

Invocând netemeinicia hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central, din 30.03.2023, la data de 31.03.2023 Bobîri Liudmila a contestat-o cu apel, solicitând casarea soluției instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, apelanta Bobîri Liudmila și-a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării; totodată reiterând argumentele cererii de chemare în judecată. Suplimentar a menționat că, instanța nu s-a expus asupra respingerii solicitării de încasare a prejudiciului moral, examinând existența legăturii între acțiunile pârâtului şi tratamentul medical şi cheltuielile făcute de reclamantă în această privință. Deși legea nu prevede în mod exhaustiv criteriile de evaluare a cuantumului prejudiciului moral cauzat printr-un delict, sunt niște prevederi orientative, care ar ajuta la îngustarea numărului de metode de determinare a valorii reale a prejudiciului, ceea ce creează o stare de incertitudine în ceea ce prevede evaluarea acestuia. Cert este faptul că dauna morală şi cea patrimonială nu sunt legate între ele, acea materială întotdeauna urmează de probat prin mijloace de probe stabilite în art.93 Cod de procedură penală, pe când cea morală, datorită faptului că nu poate fi probată prin intermediul probelor de la respectivul articol în majoritatea cazurilor, rămâne să fie bazată doar pe argumentele aduse de partea vătămată asupra survenirii și manifestării prejudiciului dat. Astfel, întotdeauna când sunt aduse probe asupra prejudiciului material el va fi acordat, ceea ce nu se întâmplă în cazul prejudiciului moral.

Apelanta Bobîri Liudmila și reprezentantul acesteia, *avocatul Ciocanu Aliona* fiind legal citată (f.d.126, 129), la ședința instanței de apel nu s-a prezentat și nici nu au comunicat motivul imposibilității prezentării la ședința de judecată.

Intimatul Burlacu Gheorghe și reprezentantul acestuia, *avocatul Larisa Ocerednaia*, fiind legal citați (f.d.126, 130), la ședința instanței de apel nu s-au prezentat, însă la 25.10.2023 a depus cerere prin care solicită examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.131-132).

Conform art.379 alin.(2) CPC, colegiul civil a considerat posibil examinarea cauzei în lipsa participanților la proces, legal citați.

Aprecierea instanței de apel:

Studiind materialele cauzei, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul civil va respinge apelul și va menține hotărârea instanței de fond, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel constată că Judecătoria Bălți, sediul central a pronunțat dispozitivul hotărârii la 30.03.2023 (f.d.87), iar cererea de apel a fost declarată la 31.03.2023 (f.d.93), prin urmare în termenul legal.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Drept urmare a analizei materialelor cauzei civile, Colegiul civil a constatat că, la 31 mai 2022, Bobîri Liudmila s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Burlacu Gheorghe, solicitînd recuperarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul comiterii contravenției (f.d.2).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță, prin hotărârea adoptată la 30.03.2023, a ajuns la concluzia netemeiniciei cererii de chemare în judecată, din care considerente a respins-o integral, (f.d.87).

Nefiind de acord cu hotărârea instanței ierarhic inferioare, în termen legal, Bobîri Liudmila a contestat-o cu apel, solicitând casarea soluției instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f.d.92).

Conform art.373 Cod de procedură civilă, (1) instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță; (2) în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Analizând conținutul hotărârii contestate, Colegiul Civil şi de contencios administrativ conchide că, prima instanță, stabilind circumstanțele care au importanță

pentru soluționarea justă a cauzei, corect a ajuns la concluzia respingerii acțiunii formulate de Bobîri Liudmila.

Astfel, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi nestabilind careva temeiuri de casare a hotărârii contestate ajunge la concluzia de a o menține din considerentele ce urmează.

Prevederile art.19 alin.(1), (3) și (5) Cod civil care statuează că, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Potrivit art.45 alin.(1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

Conform art.387 alin.(1) Cod contravențional, este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

În conformitate cu art.383 alin.(2) Cod contravențional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.

Din suportul probator prezentat la materialele cauzei, Colegiul civil constată că, potrivit contractului individual de muncă nr.22/12 din 18 octombrie 2012, Bobîri Liudmila a fost angajată la SRL „Pavliudenix” în calitate de personal auxiliar, fiindu-i stabilit următorul grafic de lucru: 6 zile pe săptămână, de la 09:00 până la 17:00 în zilele lucrătoare, și de la 09:00 până la 15:00 în zilele de sâmbătă și duminică, (f.d.46).

Ulterior, la data de 08.10.2014 între reclamanta Bobîri Liudmila și SRL „Pavliudenix” a fost încheiat acordul adițional la contractul individual de muncă nr.22/12 din 18 octombrie 2012, prin care Bobîri Liudmila a fost numită în funcție de ambalator de marfă (комплектовщик товаров) (f.d.47).

Potrivit ordinului nr.171 din 10.11.2020 eliberat de către director al SRL „Pavliudenix” – Denis Pavliucenco, începând cu 10 noiembrie 2020 Bobîri Liudmila a fost eliberată din funcția deținută (f.d.50).

Totodată, probatoriul cauzei atestă că prin hotărârea judecătorească din 09.12.2020, Burlacu Gheorghe a fost sancționat cu amenda contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de art.55 alin. (1) lit.b) Cod contravențional pentru faptul că a atras salariatul Bobîri Liudmila la munca suplimentară în perioada aa.2018 – 2020 în lipsa acordului scris al salariatei și fără ordinul angajatorului, (f.d.9).

Prin aceeași hotărâre s-a constatat că Burlacu Gheorghe, specialist resurse umane la SRL „Pavliudenix" (magazinul „Terminal"), fiind persoana responsabilă de emiterea ordinelor privind activitatea muncii, ca persoana fizică a admis încălcarea legislației muncii prin faptul că a atras salariatul Bobîri Liudmila la muncă suplimentară în perioada aa. 2018 – 2020, în lipsa acordului scris a salariatei și fără ordinul angajatorului, contrar prevederilor art.104 alin. (4) și (7) Codul muncii.

Fapta săvârșită de cet. Burlacu Gheorghe a fost califică ca contravenție prevăzută de art.55 alin. (1) lit. b) Cod contravențional – încălcarea legislației muncii, manifestată prin atragerea la muncă suplimentară, în zilele de repaus și de sărbătoare nelucrătoare în lipsa acordului scris al salariatului. Astfel, s-a declarat culpabil Burlacu Gheorghe, persoana fizică, de comiterea contravenției prevăzută de art.55 alin.(1) lit.b) Cod contravențional și s-a aplicat ultimului amenda în mărime de 30 unități contravenționale, echivalentul a 1500 lei.

Ulterior, la 31 mai 2022, Bobîri Liudmila s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Burlacu Gheorghe privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul comiterii contravenției (f.d.2).

În cererea de chemare în judecată reclamanta a invocat că, a fost recunoscută în calitate de partea vătămată în cadrul procesului contravențional pornit în privința lui Burlacu Gheorghe, fiind stabilit și prin hotărârea judecătorească din 09.12.2020, cu puterea lucrului judecat, faptul că Burlacu Gheorghe a acționat față de Bobîri Liudmila în mod ilicit, cauzând ultimei stări de stres, necesitatea în tratament medical, ultima devenind persoană cu dizabilități, cu gradul de dizabilitate mediu, precum și a suportat cheltuieli pentru medicamente, transport, alimentație, iar gravitatea și întinderea suferințelor psihice au atins cote maxime posibile.

Astfel, întru susținerea poziției sale, Bobîri Liudmila a prezentat un șir de înscrisuri și anume trimiteri-extrase de la instituțiile medicale, după cum urmează:

Potrivit fișei de solicitare a asistenței medicale de urgență nr.6690218 din 13.06.2020, la data de 13.06.2020, echipajul de urgență a fost solicitat pe adresa Tîmplarilor 1^{A}, pentru acordarea asistenței medicale urgente cet. Bobîri Liudmila, în urma vizitei s-a stabilit că ultima acuză stări de amețeli, vertije, vuiet în urechi, slăbiciuni generale, (f.d.23-24).

Potrivit răspunsului eliberat de administrația IMSP Spitalul Clinic Bălți la interpelarea avocatului Ivas Tatiana din 22.06.2021, s-a comunicat că, la data de 13.06.2020, orele 14.30, cet. Liudmila Bobîri, a fost adusă în Departamentul Unități Primiri Urgente, de către serviciul asistență medicală urgență prespitalicească, cu tensiunea arterială 190/100, cu diagnosticul „Hipertensiune arterială gr.II, urgență hipertensivă comună". Până pe 14.06.2020, pacienta Liudmila Bobîri, s-a aflat sub

supraveghere timp de 24 ore, în Departamentul Unități Primiri Urgente, unde i s-a acordat ajutor medicamentos, starea generală fără ameliorare. Din acest motiv, către orele 17:12, pacienta a fost transferată și spitalizată în secția cardiologie pentru tratament specializat, unde s-a aflat până pe 23.06.2020, orele 13:00, fiind externată cu diagnosticul: „Cardiopatie hipertensivă. Hipertensiune arterială gr.III evoluție de pusee. Risc adițional foarte crescut. IC II (NYHN)", (f.d.36, 40).

La fel, potrivit trimiterii-extrasului eliberat de IMSP Spitalul Clinic Bălți, Bobîri Liudmila se afla în staționar din data de 06.07.2020 până la data de 20.07.2020 cu boala ulceroasă, gastrită erozivă, etc, fiind internată cu acuze de slăbiciune generală, grețuri, vomă, amar și uscat în gură, (f.d.32).

Potrivit trimiterii-extras eliberat de medic Guranda Viorel, la data de 24.08.2020, Bobîri Liudmila, a fost spitalizată, în secția „Suspect-Covid", cu diagnosticul la internare „Encefalopatie discirculatorie de tip mixt, cu sindrom neuroastenic și suspect Covid-19", ulterior fiind transferată în secția neurochirurgie, cu diagnoza „Spondiloatroză cervico - toracală. Sindrom algic. Insuficiență vertebro-bazilară cronică", unde s-a aflat până la data de 03.09.2020, (f.d.35).

Potrivit trimiterii-extras eliberat de medic Balea Victor, Bobîri Liudmila a fost internată în staționar la data de 13.09.2020 și externată la data de 28.09.2020 cu diagnoza pneumonie virală SARS Cov 2, formă severă, etc. (f.d.34).

Potrivit trimiterii extras eliberat de medic Secrieru Alexandru din cadrul Centrului de Sănătate Mentală la data de 09.04.2021 Bobîri Liudmila are diagnoza reacția la factor de stres, acuză că a suportat o situație de stres în 2020 (a fost concediată din spusele sale ilegal de la serviciu), la fel acuză la cefalee, insomnie, fonul efectiv scăzut emoțional, etc. (f.d.38).

Potrivit trimiterii-extras din secția neurologie a Spitalului Clinic Municipal Bălți, reclamanta s-a aflat în staționar în perioada 04.10.2021 – 18.10.2021 cu diagnosticul reacția acută la stres, labilitate psiho-emoțională, inconștiență urinară la efort fizic, polip uretral, gastrită erozivă hemoragică, colecistită cronică acalculoasă, bulbopatie erozivă, (f.d.26).

Potrivit trimiterii-extras din 28.05.2021 eliberat de medic Constantinova Ana din cadrul Centrului Comunitar de Sănătate Mentală, s-a specificat că Bobîri Liudmila are tulburare de stres posttraumatică, având în vedere că din spusele ultimei în luna iunie 2020 a suferit criză hipertensivă din ce motive a fost internată în spital, secție cardiologie. Ulterior fiind eliberată din serviciu, având 38 de ani de activitate, această situație a devenit o situație psihostresantă puternică cu afectarea ulterioară a stării psihice, acuză că este neliniștită, permanent are gânduri rele, etc. Totodată fiind specificat că în septembrie 2020 Bobîri Liudmila a suportat Covid-19, ce tot a devenit un stres și lovitură pentru sănătatea mentală, (f.d.27).

Totodată, potrivit trimiterii-extras din secția neurologia Spitalul Clinic Municipal Bălți, reclamanta s-a aflat în staționar în perioada 10.02.2022 – 21.02.2022 cu diagnosticul encefalopatie acută, dereglări vegetative suprasegmentare, labilitate psihoemoțională, gastropatie erozivă antrală, colecistită cronică, pancreatită, etc. (f.d.30).

La fel, potrivit trimiterii-extras eliberat de medic Petic Vasile din cadrul Centrului Comunitar de Sănătate Mentală, datat cu 28.03.2022 Bobîri Liudmila a fost diagnosticată cu tulburare de stres posttraumatică, fiind specificat că este bolnavă după conflict cu șeful magazinului „Terminal”, acuză cefalee, etc. (f.d.39).

Potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr. C033524504209, rezultă că Bobîri Liudmila este încadrată în grad de dizabilitate mediu, cauza: afecțiuni generale. Grad de dizabilitate fiind stabilit potrivit raportului din 19.08.2020, pentru perioada 01.09.2020 – 01.09.2021, (f.d.11).

Conform aceluiași certificat de dizabilitate seria/nr. C033524506021, lui Bobîri Liudmila i-a fost determinat grad de dizabilitate repetat, pentru perioada de 01.09.2021 – 01.09.2022, (f.d.14).

Astfel, potrivit cererii de chemare în judecată și probelor anexate, Bobîri Liudmila solicită încasarea de la Burlacu Gheorghe în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 500 lei și a celui moral în cuantum de 100 000 lei.

În conformitate cu art.1998 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art.2036 Cod civil, (1) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit prevederilor art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate, astfel, caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate, iar la determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Articolul 2005 Cod civil relevă că, (1) comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție, iar în cazurile expres prevăzute de lege, fără vinovăție, de către administratorul, salariatul său sau o altă persoană subordonată comitentului (prepus) în funcțiile care i s-au încredințat. (2) <u>În cazul în care prepusul a cauzat prejudiciul cu intenție, persoana vătămată poate alege să ceară repararea prejudiciului numai de la comitent, numai de la prepus sau de la ambii în mod solidar</u>. (3) Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera de răspundere dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucțiunilor comitentului.

La rândul său Colegiul civil menționează că, problematica răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia poate părea paradoxală la prima vedere, deoarece orice

răspundere nu poate fi decât pentru fapta proprie. Deși se consideră că persoana nu poate răspunde decât pentru faptele sale proprii, acest adevăr nu este contrazis decât în aparență.

Răspunderea pentru fapta altei persoane este responsabilitatea pe care omul trebuie s-o suporte, întrucât se consideră că acest gen de răspundere nu este altceva decât o răspundere pentru fapta proprie. Fapta altuia se răsfrânge asupra răspunderii proprii prin consecința faptei personale care se află la originea faptei altuia. Această răspundere rezultă fie dintr-o nesupraveghere, fie dintr-o greșită alegere a izvorului cauzator de prejudicii (*culpa in eligendo*).

Codul civil al Republicii Moldova, instituie răspunderea civilă personală pentru prejudiciul cauzat inclusiv de alte lucruri, animale sau persoane. Legiuitorul nu pune la baza răspunderii civile delictuale fapta propriu zisă cauzatoare de prejudicii, dar rezultatul negativ la acesteia, adică prejudiciul care s-a creat în rezultatul acestei fapte ilicite.

Conform noțiunilor date de literatura de specialitate **comitent** este o persoană îndreptățită să exercite direcția, supravegherea şi controlul asupra modului de îndeplinire a funcției pe care a încredințat-o altei persoane (prepusului), iar **prepusul** este persoana care acceptă să facă ceva în interesul altei persoane, punându-se sub direcția, supravegherea şi controlul acesteia.

În conformitate cu prevederile legale existente, rezultă că ceea ce definește calitatea de comitent și prepus este raportul juridic de subordonare, creat în baza unui acord de voință dintre aceste persoane. Altfel spus, comitentul încredințează careva funcții prepusului, îl împuternicește să săvârșească anumite acte, iar prepusul se obligă să le săvârșească sub îndrumările, instrucțiunile și controlul comitentului.

Acest raport de prepușenie, de dependență funcțională a prepusului față de comitent, pune în sarcina comitentului obligația de a repara prejudiciul cauzat, întrucât nu și-a onorat obligațiile de a controla, îndruma sau supraveghea corespunzător prepusul. Comitentul își conservă dreptul de regres contra prepusului, însă prepusul se poate exonera de răspunderea civilă delictuală doar dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucțiunilor comitentului.

Raportul de subordonare (prepușenie) de regulă se poate naște în temeiul contractului de muncă, contractului de asociere, contractului de mandat sau alte acte juridice, cu condiția ca din conținutul acestora să rezulte deplina subordonare și executare a unor acte juridice în interesul unei părți.

Relevant este și faptul că, răspunderea comitentului este o răspundere pentru prejudiciul cauzat de o altă persoană, nu pentru propria sa faptă, astfel, raportul de solidaritate dintre comitent și prepus este instituit de lege, și este exclusiv în folosul victimei căreia i s-a cauzat prejudiciul, reprezentând o garanție a intereselor acesteia. Plata efectuată de comitent are drept scop să avanseze în locul prepusului despăgubirile datorate victimei, iar ca garant al prepusului față de victimă, comitentul se găsește în situația juridică similară fidejusorului.

În atare ordine de idei, Colegiul civil relevă că, condițiile generale ale susceptibilității încasării prejudiciului sunt: fapta ilicită, existența prejudiciului, raportul

de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciu, vinovăția autorului faptei ilicite şi prejudiciabile. Aceste condiții sunt generale pentru că sunt necesare pentru apariția obligațiilor recuperatorii, ori de câte ori legea nu prevede altfel.

Astfel, reieșind din pretențiile acțiunii Colegiul civil menționează că nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu.

Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) al faptei ilicite apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

Fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport cauzal.

Raportul cauzal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite. În materia răspunderii delictuale forma și gradul vinovăției autorului faptei ilicite nu prezintă importanță pentru determinarea cuantumului despăgubirii, fiind aplicabil principiul reparării integrale a daunei.

Raportând dispozițiile normelor citate mai sus la circumstanțele cauzei Colegiul civil decelează că prezenta speță își are sorgintea din răspunderea civilă delictuală civilă a persoanei care survine în cazul întrunirii cumulative a tuturor elementelor constitutive ale acesteia: fapta ilicită, vinovăția, consecințele prejudiciabile și legătura de cauzalitate între acestea iar lipsa cel puțin a unui element exclude răspunderea delictuală civilă.

Or, reieșind din materialele cauzei se atestă că, Burlacu Gheorghe a comis o contravenție prevăzută de art.55 alin.(1) lit.b) Cod Contravențional, prin faptul că a atras salariatul Liudmila Bobîri la muncă suplimentară în perioada anilor 2018 – 2020, în lipsa acordului scris al salariatului și fără ordinul angajatorului.

Iar, în susținerea poziției sale Bobîri Liudmila invocă faptul că, în urma atragerii ei la muncă suplimentară în zilele de repaos și de sărbătoare, nelucrătoare, au survenit consecințele negative, în sensul dat prezentând un șir de extrase medicale cu diagnozele și plângerile descrise.

Reieșind din conținutul acestor extrase și confirmări medicale, Colegiul nu reține legătura de cauzalitate dintre faptul că apelantei i-au fost stabilite orele suplimentare de muncă în perioada anilor 2018 – 2020 și maladiile acesteia. Or, confirmările medicale enunțate se referă la perioada de post-activitate a acesteia în cadrul SRL „Pavliudenix”, de altfel și post-perioadei de prestare a orelor suplimentare.

Prin urmare, instanța ierarhic inferioară just a reținut că nu pot fi imputabile pârâtului stările de sănătate invocate de reclamantă, or, în acest sens nu au fost prezentate probe, iar pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport cauzal, ceea ce nu a fost constatat la caz.

Astfel, pe temeiurile invocate supra, instanța de prim nivel corect a respins și cerința cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 500 lei, cheltuielile suportate pentru procurarea unor medicamente.

În corolar Colegiul civil conchide că, odată ce nu a fost stabilit raportul cauzal între contravenția săvârșită de Burlacu Gheorghe și starea sănătății invocată de Bobîri Liudmila, instanța de fond corect a reținut că nu poate fi admisă nici cerința cu privire la încasarea cheltuielilor suportate pentru procurarea unor medicamente.

Cu titlu subsidiar Colegiul civil va reține soluția instanței de fond prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Bobîri Liudmila către Burlacu Gheorghe privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție.

Referitor la alegațiile apelantei invocate în cererile de apel precum că, instanța de fond a apreciat probele contrar prevederilor art.130 CPC, Colegiul civil le va respinge ca fiind pur formale.

Finalmente, Colegiul civil reiterează că apelanta Bobîri Liudmila utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe care ar răsturna concluziile expuse în hotărârea contestată.

Reieșind din cele expuse, Colegiul civil concluzionează asupra legalității și temeiniciei hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central, din 30.03.2023, din care considerente o va menține, respingând în același timp apelul declarat de Bobîri Liudmila.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, Colegiul civil

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel.

Se menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central, din 30 martie 2023, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Bobîri Liudmila către Burlacu Gheorghe privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecătorul Stela Procopciuc

Judecătorii Dumitru Corolevschi

Diana Stănilă